

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÝ VĂN KHƯƠNG

**BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC
Ở TRƯỜNG THCS ĐÔNG XÁ, HUYỆN VÂN ĐỒN,
TỈNH QUẢNG NINH**

Chuyên ngành : QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Mã số : 60.14.05

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN BÁ DƯƠNG

THÁI NGUYÊN - NĂM 2010

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÝ VĂN KHƯƠNG

**BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC
Ở TRƯỜNG THCS ĐÔNG XÁ, HUYỆN VÂN ĐỒN,
TỈNH QUẢNG NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - NĂM 2010

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong xu thế phát triển của thế giới ngày nay, tất cả các quốc gia đều nhận thức rõ vai trò to lớn của giáo dục đối với sự phát triển của nền kinh tế - xã hội của quốc gia, dân tộc mình. Vào đầu thế kỷ XXI tất cả các quốc gia trên thế giới đều hướng tới sự chăm lo, phát triển con người; năng động, toàn diện, hướng tới việc giáo dục đào tạo thế hệ trẻ thành lớp người đáp ứng một cách nhanh nhạy đối với sự đổi thay, phát triển như vũ bão của khoa học, công nghệ và thời đại. Giáo dục là bước mở đầu của chiến lược con người, là điều kiện cơ bản để hình thành phát triển và hoàn thiện lực lượng sản xuất của xã hội. Con người cùng với tri thức đã trở thành nhân tố quyết định cho sự phát triển kinh tế xã hội. Con người cũng là nguyên nhân làm tăng của cải xã hội "Sự giàu có và thịnh vượng này càng phụ thuộc vào tri thức và kỹ năng; khoa học và kỹ thuật bây giờ được xác lập là những lực lượng có sức mạnh to lớn trong việc định hướng tương lai. Các nước đang phát triển phải đối mặt với sự thách thức cần phải tạo ra cho chính họ nhưng con đường học hỏi có thể giúp họ tiếp cận được xu thế của cuộc cách mạng tri thức" (Ravaroy-singh - nền giáo dục cho thế kỷ XXI: những triển vọng của Châu Á - Thái Bình Dương) .

Mục tiêu của giáo dục phổ thông là giúp học sinh phát triển toàn diện về đạo đức, trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ và các kỹ năng cơ bản nhằm hình thành nhân cách con người Việt Nam xã hội chủ nghĩa, xây dựng tư cách và trách nhiệm công dân, chuẩn bị cho học sinh tiếp tục học lên hoặc đi vào cuộc sống lao động, tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Nâng cao chất lượng giáo dục, chất lượng dạy học từ xưa đến nay là nhiệm vụ quan trọng nhất, là sợi chỉ đỏ xuyên suốt toàn bộ quá trình dạy học nói riêng và quá trình phát triển của nhà trường nói chung. Sự tồn tại hay phát triển của sự nghiệp giáo dục là do chất lượng dạy học - giáo dục quyết định.

Những năm qua Giáo dục - Đào tạo cả nước và tỉnh Quảng Ninh nói chung, huyện Vân Đồn nói riêng đã đạt được những thành tích đáng phấn khởi, nhưng nhìn chung chất lượng và hiệu quả còn hạn chế, phần nào chưa đáp ứng được yêu cầu của giai đoạn cách mạng mới. Nguyên nhân đầu tiên của sự yếu kém đó đã được chỉ ra từ Nghị quyết TW 2 (khoá VIII) là: "Công tác quản lý Giáo dục - Đào tạo còn những mặt yếu kém, bất cập". Đến hội nghị TW 6 (khoá IX) đánh giá. "Năng lực quản lý Nhà nước về Giáo dục còn bộc lộ nhiều yếu kém, lúng túng trước yêu cầu mới, thiếu tầm nhìn và giải pháp chiến lược, nặng về đối phó vụ việc... đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục còn nhiều bất cập, tư duy và phương thức quản lý Giáo dục còn chịu ảnh hưởng của cơ chế hành chính bao cấp"(Kết luận Hội nghị TW 6 (khoá IX)). Vì vậy để khắc phục yếu kém thì một trong những phương hướng chủ yếu là "Đổi mới mạnh mẽ quản lý Nhà nước về giáo dục, xây dựng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục một cách toàn diện".

Nghị quyết Trung ương 2 khóa VIII của Đảng cộng sản Việt Nam đã nêu: "Định hướng phát triển giáo dục- đào tạo trong thời kỳ công nghiệp hóa - hiện đại hóa và nhiệm vụ đến năm 2000" và xác định vấn đề có ý nghĩa then chốt là tăng cường, phát triển mạnh mẽ sự nghiệp giáo dục- đào tạo. Đặc biệt nghị quyết đã nêu ra bốn giải pháp:

- Tăng cường nguồn lực cho giáo dục- đào tạo.
- Xây dựng đội ngũ giáo viên, tạo động lực cho người dạy, người học.
- Tiếp tục đổi mới nội dung, phương pháp và cơ sở vật chất trường học.
- Đổi mới công tác quản lý giáo dục.

Trong đó đổi mới công tác quản lý được xem là khâu đột phá để đảm bảo chất lượng giáo dục. Bởi vì mọi thành công hay thất bại trong giáo dục đều bắt nguồn và có nguyên nhân từ quản lý.

Vì vậy hơn lúc nào hết, những người làm công tác quản lý Giáo dục trong giai đoạn hiện nay cần thường xuyên nghiên cứu, tìm tòi, học hỏi nâng cao trình độ và nghiệp vụ quản lý, cải tiến các biện pháp quản lý, vận dụng một cách linh hoạt, sáng tạo vào điều kiện cụ thể trong đơn vị quản lý của mình.

Trong hoạt động quản lý của nhà trường thì quản lý hoạt động dạy học là nhiệm vụ vô cùng quan trọng và được đặt lên hàng đầu trong công tác quản lý của Hiệu trưởng. Biện pháp quản lý của Hiệu trưởng có vai trò đặc biệt vì nó tác động trực tiếp đến đội ngũ giáo viên, yếu tố quyết định chất lượng giáo dục của mỗi nhà trường. Vì thế người Hiệu trưởng phải là hạt nhân chủ yếu trong việc ứng dụng khoa học quản lý. Vận dụng linh hoạt sáng tạo các biện pháp quản lý, để thực hiện thắng lợi các mục tiêu giáo dục.

Thực tế ở huyện Vân Đồn - Tỉnh Quảng Ninh, các trường THCS đã có những đổi mới nhất định về công tác quản lý nhà trường, song kết quả đạt được chưa cao. Những biện pháp quản lý hoạt động dạy học mà Hiệu trưởng đã áp dụng vào công tác quản lý của mình hầu hết là do kinh nghiệm bản thân, do tự mày mò và kinh nghiệm của người đi trước truyền lại cho người đi sau, đồng thời tự học là chính.

Vì cho đến hết năm học 2008-2009 hầu hết cán bộ quản lý và Hiệu trưởng của trường THCS trên địa bàn huyện Vân Đồn chưa được đào tạo dài hạn về công tác quản lý Giáo dục cho nên dù rất cố gắng trong việc quản lý đơn vị, nhà trường các đồng chí Hiệu trưởng vẫn không thể tránh khỏi những hạn chế.

Từ cơ sở lý luận và thực tiễn trên đây, tôi chọn vấn đề: “***Biện pháp quản lý hoạt động dạy học ở trường THCS Đông Xá Huyện Vân Đồn Tỉnh Quảng Ninh***” để nghiên cứu với hy vọng góp phần vào việc quản lý nhằm nâng cao chất lượng dạy học ở trường THCS với yêu cầu phát triển của xã hội.

2. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu thực trạng và đề xuất một số biện pháp quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng trường THCS Đông Xá, Huyện Vân Đồn, Tỉnh Quảng Ninh.

3. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Nghiên cứu cơ sở lý luận của việc quản lý quá trình dạy học và quản lý nâng cao chất lượng dạy học trong nhà trường phổ thông.

- Khảo sát, đánh giá thực trạng chất lượng dạy học và việc quản lý quá trình dạy học ở trường THCS Đông Xá Huyện Vân Đồn, tỉnh Quảng Ninh.

- Hệ thống hoá và đề xuất một số biện pháp quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng trường THCS Đông Xá, huyện Vân Đồn, tỉnh Quảng Ninh.

4. Đối tượng và khách thể nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Những biện pháp quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng

4.2. Khách thể nghiên cứu

Công tác quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng.

5. Giả thuyết khoa học

Hiện nay chất lượng dạy học của giáo viên THCS huyện Vân Đồn về cơ bản đã có nhiều hướng phát triển tốt nhưng chưa đều, người Hiệu trưởng đã tiến hành nhiều biện pháp quản lý để nâng cao chất lượng dạy học và đã đạt được những kết quả nhất định. Tuy nhiên vẫn còn có những bất cập do nhiều nguyên nhân khác nhau. Nếu đề xuất được các biện pháp quản lý hoạt động dạy học phù hợp thì sẽ nâng cao được chất lượng dạy học của giáo viên THCS.

6. Phạm vi nghiên cứu đề tài

Với điều kiện và khả năng của bản thân, trong đề tài này chỉ tập trung nghiên cứu một số biện pháp quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng ở trường THCS Đông Xá, Huyện Vân Đồn, tỉnh Quảng Ninh.

7. Các phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp nghiên cứu lý thuyết: Để có cơ sở lý luận làm nền tảng cho quá trình nghiên cứu. Tôi tiến hành thu thập tài liệu lý luận, nghiên cứu tài liệu, các văn bản pháp quy về giáo dục và đào tạo, các công trình khoa học về quản lý giáo dục, quản lý chuyên môn từ đó phân tích tổng hợp vấn đề từ góc lý luận có liên quan đến luận văn.

- Các phương pháp nghiên cứu thực tiễn.

+ *Phương pháp quan sát:*

Phương pháp quan sát các hình thức thể hiện công tác quản lý của Hiệu trưởng và hoạt động giảng dạy của người giáo viên các trường THCS.

+ *Phương pháp điều tra:*

* Điều tra thu thập số liệu bằng các phiếu, biểu mẫu thống kê về thực trạng quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng nhằm nâng cao chất lượng dạy học của giáo viên trong phạm vi nghiên cứu của đề tài.

* Điều tra, khảo sát lấy ý kiến của các bộ phận quản lý nhà trường, nhằm mục đích đánh giá thực trạng việc quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng.

* Điều tra, khảo sát lấy ý kiến của đội ngũ giáo viên trực tiếp giảng dạy, các chuyên gia, các chuyên viên để nhằm đánh giá thực trạng một số biện pháp quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng.

Quá trình điều tra được tiến hành theo các bước sau:

Bước 1: Xây dựng phiếu điều tra

Bước 2: Tiến hành điều tra

Bước 3: Thu thập phiếu điều tra và xử lý số liệu

+ *Phương pháp phỏng vấn:*

Phỏng vấn các Hiệu trưởng, Phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn ở một số trường THCS trên địa bàn huyện Vân Đồn để làm rõ thực trạng quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng.

+ *Phương pháp xử lý số liệu:*

Sử dụng phương pháp toán thống kê để xử lý và phân tích các số liệu từ các phiếu thu thập được.

8. Những đóng góp mới của đề tài

Vấn đề nghiên cứu về các biện pháp quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng những năm gần đây đã được nhiều tác giả quan tâm, nghiên cứu. Song việc nghiên cứu các biện pháp quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng ở trường THCS nói chung và Trường THCS Đông Xá nói riêng trên địa bàn huyện Vân Đồn, tỉnh Quảng Ninh chưa có tác giả nào nghiên cứu. Vì vậy, với những kết quả nghiên cứu thực trạng quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng ở trường THCS Đông Xá và các biện pháp quản lý hoạt động dạy học dựa trên cơ sở lý luận, kết quả khảo sát tính cần thiết và khả thi của các biện pháp qua sự đánh giá của CBQL, GV trong công trình này có thể coi là những đóng góp mới cho việc quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng với trường THCS của huyện Vân Đồn nói chung và của trường THCS Đông Xá nói riêng.

9. Cấu trúc của luận văn

Luận văn gồm: Phần mở đầu, phần nội dung khoa học, phần kết luận và khuyến nghị.

Phần nội dung khoa học gồm 3 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận của việc quản lý hoạt động dạy học ở trường THCS.

Chương 2: Thực trạng hoạt động dạy học và quản lý hoạt động dạy học ở trường THCS Đông Xá, Huyện Vân Đồn, tỉnh Quảng Ninh.

Chương 3: Biện pháp quản lý hoạt động dạy học của hiệu trưởng ở trường THCS Đông Xá, Huyện Vân Đồn, Tỉnh Quảng Ninh.

Tài liệu tham khảo

Phụ lục.

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC CỦA HIỆU TRƯỞNG TRƯỜNG THCS

1.1. Khái quát về lịch sử nghiên cứu vấn đề

Nghiên cứu các biện pháp quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng nhằm góp phần nâng cao chất lượng dạy học của giáo viên THCS là một vấn đề tưởng như đơn giản nhưng lại rất khó khăn phức tạp và cơ bản. Vì thực chất công tác quản lý trường học của Hiệu trưởng chủ yếu là quản lý chuyên môn với mục tiêu cuối cùng là nâng cao chất lượng dạy học của giáo viên THCS.

Việc nâng cao chất lượng dạy học trong các nhà trường nói chung và nhà trường THCS nói riêng từ lâu đã trở thành vấn đề quan tâm của các nước trên thế giới, trong đó có Việt Nam, nhằm đáp ứng nhu cầu phát triển Giáo dục - Đào tạo của xã hội để nâng cao chất lượng giảng dạy. Đây là vấn đề luôn được các nhà khoa học trong và ngoài nước quan tâm với mong muốn tìm ra các biện pháp quản lý sao cho hiệu quả nhất.

1.1.1. Các nhà nghiên cứu quản lý giáo dục Xô Viết trong những công trình nghiên cứu của mình đã cho rằng "Kết quả toàn bộ hoạt động của nhà trường phụ thuộc rất nhiều vào việc tổ chức đúng đắn và hợp lý công tác hoạt động của đội ngũ giáo viên".

Với kinh nghiệm thực tiễn 26 năm làm Hiệu trưởng V.A Xukhôm linxki đã tổng kết những thành công cũng như thất bại của mình, cùng với nhiều tác giả khác ông đã đưa ra một số biện pháp quản lý của Hiệu trưởng trường THCS như sau:

- Việc phân công hợp lý công việc qua các thành viên trong Ban Giám hiệu, (Hiệu trưởng và Phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn) có vai trò đặc biệt quan trọng.

Các tác giả nhấn mạnh đến sự phối hợp chặt chẽ, sự thống nhất quản lý giữa Hiệu trưởng và Phó hiệu trưởng để đạt mục tiêu đề ra. Các tác giả đều khẳng định vai trò lãnh đạo toàn diện của Hiệu trưởng. Tuy nhiên, trong thực tế cùng tham gia quản lý nhà trường với Hiệu trưởng còn có vai trò của Phó hiệu trưởng, đặc biệt là Phó hiệu trưởng phụ trách công tác chuyên môn. Tất nhiên công việc của Hiệu trưởng và Phó hiệu trưởng đều nhằm tiến tới mục tiêu chung của nhà trường. Song làm thế nào để công việc của Hiệu trưởng và Phó hiệu trưởng đạt hiệu quả cao nhất, tránh "dẫm chân" lên nhau, tránh bị "lấn sân" của nhau, mà làm thế nào huy động tốt nhất sức mạnh của tập thể giáo viên. Trong những công trình nghiên cứu của mình V.A.Xukhôm linxki cũng như các tác giả trước chú trọng đến sự phân công hợp lý giữa Hiệu trưởng và Phó hiệu trưởng. Theo tác giả: Hiệu trưởng là người lãnh đạo tập thể sư phạm của nhà trường, chịu trách nhiệm về các vấn đề chung, song không xa rời công tác dạy học. Bằng việc Hiệu trưởng có thể trực tiếp quản lý một công tác chuyên môn cụ thể nào đó và am hiểu công tác dạy học môn chuyên ngành thuộc lĩnh vực chuyên môn của mình. Còn Phó hiệu trưởng cùng với Hiệu trưởng đề ra kế hoạch công tác dạy học tối ưu nhất trong điều kiện cụ thể và là người tổ chức thực hiện kế hoạch này.

Khi đã cùng nhau bàn bạc thống nhất và đề ra kế hoạch nghĩa là giữa Hiệu trưởng và Phó hiệu trưởng đã có sự thống nhất và phối hợp chặt chẽ với nhau. Đây cũng chính là một mặt của sự phân công hợp lý, không phải là "dẫm chân" lên nhau mà hơn thế còn là "thống nhất với nhau". Bởi vậy các tác giả rất coi trọng sự thoả thuận giữa Hiệu trưởng và Phó hiệu trưởng về những thành công hay thất bại trong công tác quản lý nhà trường cùng tìm ra